

Asia: VN/31917/2023

Lausuntopyyntö rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamista koskevasta hallituksen esityksen luonnoksesta

1. Yleinen kanta lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumiseen

Mikä on yleinen kantanne siihen, että lähisuhdeväkivallan sovittelusta luovuttaisiin pääsääntöisesti?

Erittäin myönteinen

Voitte perustella kantanne edelliseen kysymykseen.

RETS-Rikoksettoman elämän tukisäätiö kiittää lausuntopyynnöstä. Esitys on perusteellinen ja valottaa näkökulmia, jotka puhuvat sekä sovittelun jatkamisen puolesta että sovittelun kieltämiseksi lähisuhdeväkivallan sovittelussa.

Rikoksettoman elämän tukisäätiö työskentelee rikoksia tehneiden, rikoksilla oireilevien ja heidän läheistensä auttamiseksi. Lähisuhdeväkivallasta on kokemusta erityisesti vankeusrangaistusta suorittavilla naisilla, jotka ovat erittäin usein olleet lähisuhdeväkivallan uhreja. Viimeisin tutkittu tieto on vuodelta 2011 Rikosseuraamusasiakkaiden terveys, työkyky ja hoidontarve -tutkimuksesta: Tutkimuksen mukaan naisvangeista 69 % oli joutunut elämänsä aikana kumppaninsa pahoinpitelemäksi, 65 % kumppaninsa psyykkisesti pahoinpitelemäksi ja 19 % kumppaninsa seksuaalisesti hyväksikäyttämäksi. 16 % oli joutunut myös lähisukulaisensa seksuaalisesti hyväksikäyttämäksi.

Miesvangeilla luvut olivat huomattavasti matalampia – heillä oli kuitenkin myös kokemuksia kumppanin taholta tapahtuneesta fyysisestä tai psyykkisestä pahoinpitelystä. Miespuolisista sakkovangeista 20 % ilmoitti kumppanin taholta tapahtuneesta psyykkisestä ja fyysisestä pahoinpitelystä ja 15 % miespuolisista vankeusrangaistusta suorittavista vankeusvangeista fyysisestä pahoinpitelystä.

Sovittelu ei ole oikea keino lähisuhdeväkivallan käsittelyyn ihmisillä, joille on kasautunut paljon vaikeita traumaattisia kokemuksia ja haasteita monilla elämän alueilla. Väkivaltainen käyttäytyminen

ja toisaalta väkivallan kokemukset uhrina voivat olla toistuvia ja ne ovat voineet alkaa jo lapsuuden perheessä. Sovitteluun osallistuminen ei tapahdu välttämättä vapaaehtoisesti, vaan uhrin voivat joutua painostuksen kohteiksi. Väkivaltaisen käyttäytymisen taustalla on usein impulsiivisuutta, psyykkisiä ongelmia ja tunteiden käsittelemättömyyttä. Uhrit voivat joutua painostuksen kohteiksi, eivätkä pysty huolehtimaan omista oikeuksistaan.

Rikoksettoman elämän tukisäätiö katsoo, että rikosprosessin tulee olla ensisijainen asioiden käsittelytapa. Mikäli lähisuhdeväkivallan sovittelusta luovutaan, tulee ottaa huomioon resurssien lisäystarve tuomioistuimissa. Poliisin tulee tehostaa sekä lähisuhdeväkivallan tekijöiden että uhrien ohjausta tukipalveluihin. Palveluja väkivaltaisen käyttäytymisen käsittelyyn tulee olla saatavilla eri puolilla Suomea ja palvelujen STEA-pohjainen rahoitus tulee turvata myös seuraavien vuosien aikana.

2. Vaikutukset

Voitte kertoa kantanne esityksen vaikutusten arvioinnista. Onko esityksellä joitain sellaisia vaikutuksia, joita esitysluonnoksessa ei vielä ole kuvattu?

Mikäli lähisuhdeväkivallan sovittelusta luovutaan, resursseja olisi perusteltua käyttää nykyistä enemmän

nuorten tekemien muiden väkivaltarikosten sovittelun kehittämiseen ja lisäämiseen.

3. Lakiehdotuksen 3 a § (henkilösuhteet)

Voitte kommentoida henkilösuhteita, joita lähisuhdeväkivallan sovittelun kielto koskisi.

Esityksessä on esitetty kattavasti ne henkilösuhteet, joita sovittelun kielto koskisi ja todettu, että täysin tyhjentävää luetteloa ei ole mahdollista laatia. Olennaista on, että sääntely koskee tilanteita, joissa osapuolet asuvat eri osoitteissa tai joilla aikaisemmin ennen rikoksen tapahtumista on ollut läheinen suhde.

4. Lakiehdotuksen 3 a § (rikokset)

Voitte kommentoida rikoksia, joita lähisuhdeväkivallan sovittelun kielto koskisi.

Läheiseen kohdistuneen rikoksen sovittelua koskevat rajoitukset ovat kattavat.

5. Lakiehdotuksen 3 a § (muuta)

Onko teillä muuta kommentoitavaa esitysluonnoksen 3 a §:stä?

-

6. Muuta

Onko teillä muuta kommentoitavaa esitysluonnoksesta?

-

Sunikka Sanna
Rikoksettoman elämän tukisäätiö sr